

Het concert dat u vandaag bezoekt is onderdeel van de VriendenLoterij ZomerConcerten; een divers programma, van klassiek tot pop en jazz, in een zomerse en informele sfeer. Deelnemers van de VriendenLoterij krijgen met hun VIP-KAART 50% korting op concertkaarten voor de VriendenLoterij ZomerConcerten en kunnen met voorrang bestellen. Het Concertgebouw en de VriendenLoterij wensen u een geweldig ZomerConcert!

© Eduardus Lee

Hoe was het concert?

Laat ons weten wat je ervan vond & maak kans op deze exclusieve **Apple Beats**-hoofdtelefoon.

classicnl
non-stop de mooiste
klassieke muziek voor iedereen
app | classic.nl

Scan de QR of ga naar
www.classic.nl/acties

Donderdag 31 juli 2025

Grote Zaal 20.00 uur

Jeugdorkest Nederland
Jurjen Hempel, dirigent
Nikola Meeuwsen, piano

Jasper de Bock 2003

Lose (2025; in opdracht van de Nationale Jeugdorkesten Nederland, met financiering via crowdfunding)

Sergej Prokofjev 1891-1953

Pianoconcert nr. 2 in g, op. 16 (1912-13)

Andantino

Scherzo - Vivace

Intermezzo - Allegro moderato

Finale - Allegro tempestoso

PAUZE

Gustav Mahler 1860-1911

Symfonie nr. 1 in D (1884-88; revisie 1906)

Langsam, schleppend (Wie ein Naturlaut) - Im Anfang sehr gemächlich

Kräftig bewegt, doch nicht zu schnell - Trio: Recht gemächlich

Feierlich und gemessen, ohne zu schleppen

Stürmisch bewegt

TOELICHTING

De werken van de jonge componist Jasper de Bock uit Best worden uitgevoerd door orkesten in binnen- en buitenland. *Lose* is opgedragen aan de vorig jaar overleden componist Wolfgang Rihm, een van de grootste inspiratiebronnen van De Bock. *Lose* gaat over dat verlies – en over verlies in het algemeen. En dan vooral: de reactie daarop. Extreme woede over het noodlot, door het lint gaan, tevergeefs op zoek gaan naar een uitweg. In de woorden van de componist: 'Zo'n tien minuten achtereen zinloos meppen, keihard op de muren rammen.'

Een ongeëvenaard pianoconcert

'Hij heeft het gezicht van een middelbare scholier, neemt plaats achter de piano en lijkt te willen uitproberen waar hoge en lage toetsen zitten en hij wil ze allemaal afstufen.' De recensent wist niet wat hem overkwam toen hij Sergej Prokofjev de première van zijn *Tweede pianoconcert* hoorde uitvoeren. Het concert is nog altijd een van de spectaculairste en moeilijkste pianoconcerten. Met het sombere, voorzichtige openingsmotief herdenkt Prokofjev zijn vriend Maximilian Schmidhof, die zichzelf van het leven beroofde na Prokofjev een afscheidsbrief te hebben geschreven. Het eerste deel bestaat voor bijna de helft uit een enorme solocadens, waarna het openingsmotief zwaar en onverbiddelijk terugkeert. Daarop volgt het korte, maar krachtige tweede deel: in ruim twee minuten speelt elke hand van de pianist bijna 1.500 noten, zo'n tien per seconde. Met grote, snelle sprongen zit ook de finale vol acrobatische toeren. Kort samengevat: aangrijpende tragiek en spectaculaire virtuositeit.

Leven, strijd en overwinning

'Een symfonie moet als de wereld zijn, zij moet alles omvatten', zei Mahler. Zo hoopte hij in de muziek een antwoord te vinden op vragen als: wat is de zin van het leven? Is er iets daarna?

Zijn *Eerste symfonie* gaat over een jonge, romantische held. Aan het begin roepen de strijkers met hoge tonen een gevoel van mist op, blaasinstrumenten spelen een koekoek en in de verte – offstage – speelt een koperfanfare. Een climax en een wild slot van dit eerste deel verklanken het geluk. In Mahlers woorden: 'De held in mijn symfonie barst in lachen uit en rent weg.'

In het derde deel slaat de sfeer om met een lugubere versie van *Vader Jacob*. 'Een begrafenisprocessie trekt langs onze held', zei de componist hier zelf over. Daarna spelen hobo en klarinet klezmerachtige muziek met een 'hoem-pa'-begeleiding. Ook dat hoort in de wereld die Mahler in zijn symfonieën oproept: de dood, kinderliedjes en Joodse muziek.

Uiteindelijk zal de held overwinnen: Mahler citeert in het laatste deel de hymne *And he shall reign* ('En hij zal regeren') uit Händels *Messiah*. 'Overstem het orkest, zelfs de trompet', is hierbij Mahlers instructie aan de hoornisten. De held – waarin Mahler ongetwijfeld zichzelf herkende – heeft het gered.

Bart de Graaf

BIOGRAFIE

Het Jong Oranje van de Nederlandse muziekscene, zo zou je het **Jeugdorkest Nederland** (JON) kunnen noemen. Ieder jaar worden ruim zeventig getalenteerde jongeren van veertien tot twintig jaar geselecteerd voor concerten in binnen- en buitenland. In het JON doen de jongeren waardevolle muzikale ervaringen op, leren ze samenwerken en sluiten ze vriendschappen.

Met deze tournee viert **Jurjen Hempel** zijn 25-jarig jubileum als dirigent van het Jeugdorkest Nederland. In Het Concertgebouw heeft hij ook het Concertgebouw-orkest, het Residentie Orkest en het Rotterdams Philharmonisch Orkest geleid. Naast het geijkte concertrepertoire heeft hij een internationale carrière op het gebied van hedendaagse muziek. Hij werkte samen met onder meer Edo de Waart en Bernard Haitink. **Nikola Meeuwsen** leverde een historische prestatie door in juni als eerste Nederlander ooit de Koningin Elisabethwedstrijd te winnen. Het prestigieuze concours geldt als een van de grootste en zwaarste wedstrijden ter wereld. De jonge pianist is tevens winnaar van onder meer het Koninklijk Concertgebouw Concours (2014), de Concertgebouw Young Talent Award (2019) en de Grachtenfestival-prijs (2022). In de Grote Zaal keert hij op 19 oktober terug voor een ingelast Winnaarsconcert. Meeuwsen studeert bij Marlies van Gent, Enrico Pace en aan de Muziekkapel Koningin Elisabeth in Brussel bij Frank Braley en Avedis Kouyoumdjian. Met het JON boekte hij eerder al succes met zijn uitvoering van Beethovens *Vijfde pianoconcert*. 'Zijn spel kenmerkt zich door elegante allure en grote precisie met een glasheldere, felle aanslag', schreef *NRC* over dat optreden.

SUMMARY

The young composer Jasper de Bock wrote *Losing* last year following the death of his esteemed fellow composer, Wolfgang Rihm, from whom he drew inspiration. In the piece, De Bock gives voice to the rage felt at an inevitable loss and the unsuccessful search for solace. In the words of the composer, this piece represents 'Ten minutes of pounding on the walls.' Serge Rachmaninoff's *Rhapsody on a Theme of Paganini* consists of 24 variations on Paganini's 24th *Caprice for solo violin*. After the theme and six brilliantly virtuosic variations, the music turns devilish and grim, but the variations gradually grow warmer-hearted. Paganini's quicksilver theme ultimately has the last word. According to Gustav Mahler, a symphony was an answer to life's questions. His *First Symphony* is about a young, romantic hero, someone not unlike Mahler himself. At the end of the first movement, Mahler describes the young hero bursting out laughing and running away. Death and childhood are also part of Mahler's musical universe, united in the third movement's macabre rendition of *Frère Jacques*. The symphony ends by quoting the chorus, *And he shall reign* from Handel's *Messiah*, proving that 'all's well that ends well.'

Translation: Eileen Stevens

EN VERDER...

ONTDEK MEER

Op concertgebouw.nl/ontdek gaat een wereld voor u open. U vindt er video's, interviews, verhalen, podcasts, concertregistraties en nog veel meer.

STEUN ONS

Draag bij aan de toekomst van Het Concertgebouw, nu of later. concertgebouw.nl/steun-ons

ZOMERCONCERTEN LIVE!

Geniet nog even na van het concert tijdens ZomerConcerten Live! Christiaan Kuyvenhoven gaat in de Spiegelzaal in gesprek met Jurjen Hempel (dirigent) en Nikola Meeuwsen (piano). U bent van harte welkom.

CONCERTTIP

zo 10/08

20.00 uur
Grote Zaal

Legendarische liefdeskoppels:

Romeo en Julia & Tristan en Isolde

De Duitse dirigent Elias Grandy leidt het Nationaal Jeugdorkest in de mooiste dansen uit Prokofjefs ballet *Romeo en Julia* en in Wagners bekende 'Vorspiel und Liebestod' uit *Tristan und Isolde*. Dat het orkest ook geweldig kan klinken zonder muziekinstrumenten blijkt uit *HandsFree* van Meredith, een ritmisch spektakel van bodypercussie.

